

Ο ΥΠΟΨΕΙΟΣ...

ΑΘΕΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΦΑΤΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Οσοι γνωρίζουν τον Κώστα Σημίτη καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα: ο πρώην πρωθυπουργός μετά το 2004 θυμίζει λιοντάρι σε κλουβί. Ο λόγος; Ο αυτοπεριορισμός του στον ρόλο παρατηρητή των εξελίξεων, σε συνδυασμό με τις ενστάσεις και την ανησυχία του για την ακολουθούμενη πολιτική. Ωστόσο, κάθε φορά που θεωρούσε ότι τα πράγματα έφταναν στο κόκκινο όχι απλώς παρενέβαινε σπάζοντας τη σιωπή του, αλλά πετούσε πολιτικές βόμβες, ξαφνιάζοντας τους πάντες και ειδικά τα κομματικά επιτελεία.

Τον Δεκέμβριο του 2008 προειδοποιούσε με ομιλία στη Βουλή ότι αν η Ελλάδα δεν αλλάξει πλεύση θα βρεθεί στην αγκαλιά του ΔΝΤ. Στη συνέχεια διαφώνησε με τη «φαινή» ιδέα του Γιώργου Παπανδρέου να ζητήσει δημοψήφισμα για την επικύρωση της Ευρωπαϊκής Συνθήκης της Λισσαβώνας. Η διαφωνία, μάλιστα, στάθηκε η αφορμή να αποπεμφθεί από το ΠΑΣΟΚ. Στις αρχές του 2011 με άρθρο του μίλησε πρώτος για την αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους.

Ο εκτροχιασμός

Κατά την προσφιλή του συνήθεια, ο Κώστας Σημίτης ξαναχτύπησε, έπειτα από μια μακρά σιωπή, την περασμένη Κυριακή με αφορμή την κυκλοφορία του νέου του βιβλίου Ο εκτροχιασμός. Στο βιβλίο του μιλάει για όλους και για όλα. Είναι ιδιαίτερα οξύς στις κρίσεις και αξιολογήσεις, ενώ προκειμένου να θεμελιώσει τα επιχειρήματά του επικαλείται διαρκώς αριθμούς και στοιχεία. Πιστεύει ότι οι πολιτικές ηγεσίες που είχαν την ευθύνη της χώρας από το 2004 έως το 2011 ήταν μοιραίες για τον τόπο. Εκτροχίασαν την ελληνική οικονομία οδηγώντας την στο χείλος του γκρεμού. Τις εγκαλείει για έλλειψη στρατηγικής και για εγκατάλειψη της ευρωπαϊκής προσαρμογής που όφειλε να κάνει η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην ΟΝΕ. Την ίδια στιγμή υπερασπίζεται τη δική του κυβερνητική θητεία, επικαλούμενος οικονομικούς δείκτες και επαναλαμβάνοντας για πολλοστή φορά το επιχείρημα ότι η Ελλάδα έως το 2004 έτρεχε με ρυθμούς ανάπτυξης 3,5%.

Όπως ήταν φυσικό, το νέο βιβλίο του Κ. Σημίτη δεν προκάλεσε έντονη αμνηστία μόνο στους δύο πρώην πρωθυπουργούς αλλά και σε μέρος της πολιτικής τάξης που είχε εμπλοκή στα τεκταινόμενα της τελευταίας οκταετίας. Η αμνηστία και ο προβληματισμός είναι πιο έντονα στον χώρο του ΠΑΣΟΚ.

Οι αποκαλούμενοι εκσυγχρονιστές, ή, για να θυμηθούμε την παλιά αργκό, «τα εξαπτέρυγά του», αναθάρρπσαν, στρέφοντας τα πυρά τους κατά του ΓΑΠ και των κηπουρών του, αλλά και κατά της σημερινής ηγεσίας την οποία επικρίνουν, υποστηρίζοντας ότι δεν έχει διαφοροποιηθεί καθόλου από την επικίνδυνη πολιτική που εφάρμοσε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ από το 2009 έως το 2011.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στο βιβλίο του ο Σημίτης δεν χαρίζεται ούτε στον Ευάγγελο Βενιζέλο, εμφανίζοντάς τον άπειρο στα θέματα της οικονομικής πολιτικής, τα οποία κλήθηκε να διαχειριστεί ως υπουργός από τον Ιούνιο του 2011 και μετά. Αντιθέτως, οι κρίσεις του για τον Αντώνη Σαμαρά είναι θετικές, ενώ ιδιαίτερη μεία γίνεται και στον άλλοτε στενό συνεργάτη

του Γιάννη Στουρνάρα.

Δεν είναι τυχαίο ότι τα σενάρια περί ευρωπαϊκού μετώπου από δυνάμεις προερχόμενες από τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ αναζωπυρώνονται με αφορμή το νέο βιβλίο.

Οπαδός του αντάρτικου πόλης

Πάντως, αν παρακολουθήσει κανείς την πολύχρονη πολιτική διαδρομή του Κώστα Σημίτη θα διαπιστώσει ότι ακολουθεί με συνέπεια, στοχοπροσήλωση και βεβαιώς αποτελεσματικότητα (γιατί πάντα τού βγαίνει), μια στρατηγική που παραπέμπει στο αντάρτικο πόλης. Επειτα από μια περίοδο σιωπής - ο ίδιος την αποκαλεί περιουλολογής - ρίχνει μια βόμβα και στη συνέχεια εξαφανίζεται.

Όσοι τον γνωρίζουν από τα ταραγμένα χρόνια της χούντας υπενθυμίζουν ότι ήταν ο βομβιστής της «Δημοκρατικής Αμυνας και του ΠΑΚ». Αναφέρουν μάλιστα ότι μαζί με τον Σάκη Καραγιώργα σχεδίασαν και εκτέλεσαν τη βομβιστική ενέργεια κατά επιλεγμένου στόχου στο κέντρο της Αθήνας, στην οποία ο Καραγιώργας έμεινε ανάπηρος από τη βόμβα που έσκασε στα χέρια του.

Μεθοδικός και σχολαστικός

Όμως, πέρα από όλα αυτά, το βέβαιο είναι ότι ο πρώην πρωθυπουργός είναι ένας κατεξοχήν μεθοδικός άνθρωπος. Δεν κάνει τίποτα τυχαία, όλα είναι καλά σχεδιασμένα και μελετημένα εκ των προτέρων. Σε αυτό φαίνεται να έχει παίξει ρόλο και η πολύχρονη παραμονή του στη Γερμανία, στην οποία δίδαξε στα πανεπιστήμια του Γκίσεν, του Μάρμπουργκ και Κωνσταντίας. Η σχολαστικότητά του είναι παροιμιώδης. Πάντα φροντίζει να έχει plan A και B. Χαρακτηριστικό είναι ότι τη μέρα που αναδείχτηκε πρωθυπουργός από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κόμματός του, στις 18 Ιανουαρίου 1996, είχε προετοιμάσει δύο γραπτές δηλώσεις. Αν και το στενό του επιτελείο υποστήριζε ότι η νίκη ήταν βέβαιη και τα κουκκιά των βουλευτών μετρημένα, εκείνος επέμενε να έχει μία δήλωση για την περίπτωση της νίκης και μία για την περίπτωση της ήττας.

Τα σχέδια των δηλώσεων τα είχε επιμεληθεί ο ίδιος με πρωτοφανή σχολαστικότητα,

Όσοι τον γνωρίζουν καλά καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα: ο πρώην πρωθυπουργός μετά το 2004 θυμίζει λιοντάρι σε κλουβί

αλλάζοντας ξανά και ξανά φράσεις ή λέξεις του κειμένου. Μάλιστα, όπως εκμυστηρεύεται στενός συνεργάτης του μετά την επικράτησή του και ενώ κυριαρχούσε κλίμα ευφορίας και ικανοποίησης, ξαφνικά το πρόσωπό του άρχισε να σκετινιάζει. Τι συνέβη; Είχε ξεχάσει τα κείμενα και των δύο δηλώσεων πάνω στο έδρανο της γερουσίας. Η αγωνία του ήταν μεγάλη διότι η δεύτερη δήλωση, για την περίπτωση που δεν θα εκλεγόταν πρωθυπουργός, άφηνε ανοικτό το ενδεχόμενο αποχώρησής του από το ΠΑΣΟΚ.

Γεγονός είναι, πάντως, ότι αν είχε εκλεγεί πρωθυπουργός ο Άκης κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί τον Κώστα Σημίτη να συνυπάρχει αρμονικά μαζί του. Και ο ίδιος, μιλώντας αρκετό καιρό μετά στο στενό του περιβάλλον, χαρακτήρισε εφιαλτικό ένα τέτοιο σενάριο.

Πολιτικός γερμανικής... πατένας

Οποιοι κι αν είναι οι ενστάσεις για την πολιτική του Σημίτη, όλοι - συμπαθούντες και αντιπαθούντες - συγκλίνουν στην ίδια άποψη: είναι ένας καθαρόαιμος σοσιαλδημοκράτης, κεντροευρωπαϊκού και πρωτίστως γερμανικού τύπου. Πολιτικός και τεχνοκράτης, πραγματιστής και ορθολογιστής. Πάντως η στράτευση του στον χώρο της πολιτικής δεν ήταν τυχαία. Ο πατέρας του, Γιώργος Σημίτης, στενός συνεργάτης του Αρη Βελουχιώτη, υπήρξε υπουργός στην Κυβέρνηση του Βουνού. Η μητέρα του, στα χρόνια της Κατοχής, του Εμφυλίου, αλλά και μετά, υπήρξε γραμματέας της Ενωσης Γυναικών που ήταν μετωπική οργάνωση του ΚΚΕ.

Ο ίδιος κλίνει πιο «δεξιά», προς τη σοσιαλδημοκρατία. Το 1965 πρωτοστατεί στην ίδρυση του πολιτικού ομίλου «Αλέξανδρος Παπαναστασίου», ο οποίος το 1967 μετονομάστηκε «Δημοκρατική Αμυνα». Και οι δύο οργανώσεις βρίσκονταν μεταξύ της Ενωσης Κέντρου και της ΕΔΑ.

Όστόσο, στα χρόνια της δικτατορίας ο Σημίτης ριζοσπαστικοποιείται. Εξόριστος στην τότε Δυτική Γερμανία, καταδικάζεται ειρήμην από στρατοδικείο. Επειτα από πρόσκληση του Ανδρέα Παπανδρέου συμμετέχει ενεργά στο ΠΑΚ.

Η Ευρώπη των λαών κόντρα στο «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ, το ίδιο συνδικάτο»

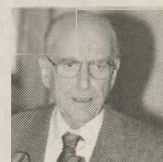
Το 1974 είναι ένας από τους συνιδρυτές - όπως δηλώνει ο ίδιος - του ΠΑΣΟΚ. Το 1978 καθαιρείται από τον Ανδρέα Παπανδρέου, μετά την πρωτοβουλία του να τυπώσει για λογαριασμό του κόμματος αφίσα για την Ευρώπη των λαών, πηγαίνοντας κόντρα στο επίσημο σύνθημα «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ, το ίδιο συνδικάτο». Στην πρώτη κυβερνητική θητεία του ΠΑΣΟΚ αναλαμβάνει το χαρτοφυλάκιο του υπουργείου Γεωργίας και στη συνέχεια του Οικονομίας και Οικονομικών.

Το 1985 ο προεκλογικός μύθος για καλύτερες μέρες καταρρίπτεται, καθώς ο Σημίτης αναλαμβάνει να εφαρμόσει ένα σκληρό σταθεροποιητικό πρόγραμμα λιτότητας. Όταν το 1987 η κοινωνική δυσαρέσκεια κορυφώνεται, ο Ανδρέας χωρίς καμιά συζήτηση κόβει μαχαίρι το πρόγραμμα, εκτοξεύοντας από το μπαλκόνι το «Τσοβόλα δώσ' τα όλα». Ο Σημίτης παραιτείται, αφήνοντας αιχμές για ροπή στον λαϊκισμό.

Όταν το 1987 η κοινωνική δυσαρέσκεια κορυφώνεται, ο Ανδρέας χωρίς καμιά συζήτηση κόβει μαχαίρι το πρόγραμμα, εκτοξεύοντας από το μπαλκόνι το «Τσοβόλα δώσ' τα όλα». Ο Σημίτης παραιτείται, αφήνοντας αιχμές για ροπή στον λαϊκισμό.

Χρήσιμος, αλλά «δεν είναι ΠΑΣΟΚ»

Οι σχέσεις των δύο ανδρών ποτέ δεν ήταν θερμές ή φιλικές. Περισσότερο θα τις έλεγες τυπικές. Ωστόσο, η εκτίμηση ήταν αμοιβαία. Μάλιστα, ο Ανδρέας συνήθιζε να απευθύνεται στον

Ο ΣΗΜΙΤΗΣ

ΞΑΝΑΧΤΥΠΑ...

ΕΝΑΣ ΒΟΜΒΙΣΤΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

Ο εκτροχιασμός και η πολιτική συνωμοσία

Μετά τον Εκσυγχρονισμό ο Σημίτης βάζει μια νέα φράση, αυτήν του εκτροχιασμού, στο πολιτικό μας λεξιλόγιο. Ο ίδιος περιορίζει τον εκτροχιασμό στο πεδίο της ελληνικής οικονομίας. Το πρόβλημα, όμως, είναι ότι έχει εκτροχιαστεί το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Πώς αλλιώς να ερμηνευτεί το γεγονός ότι χρειάστηκαν τέσσερις μήνες για να κλείσει το πακέτο των 11,8 δισ.; Ή το ότι η κυβερνητική πλειοψηφία φαίνεται να εξαρτάται από τους δημαρτίτες που φοβούνται τον εκτοπισμό τους από τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από τα ορφανά του Παπανδρέου που δεν έχουν συμφιλιωθεί ακόμα με τη νέα πραγματικότητα; Αλλά για να επανέλθουμε στον Κώστα Σημίτη, ίσως αυτό που πράγματι χρειάζεται αυτή τη στιγμή η χώρα να είναι μια μεγάλη πολιτική συνωμοσία. Συνωμότες υπάρχουν, ανεξάρτητα αν τα περιβραχιονιά τους είναι μπλε, πράσινα, κόκκινα. Αρκεί να μην κουβαλάνε πάνω τους τις ανεπάρκειες, την ανικανότητα, την αναποτελεσματικότητα των κπουρών και των μετριότητων της γαλάζιας γενιάς.

Σημίτη στον πληθυντικό.

Τα πρωτοκλασάτα στελέχη του κόμματος υποστήριζαν ότι αν και ο Αντρέας διαφώνουσε με τον Σημίτη διότι «δεν είναι ΠΑΣΟΚ» – όπως έλεγε – τον ανεχόταν γιατί τον θεωρούσε χρήσιμο.

Οι σχέσεις τους βρέθηκαν στο κόκκινο την περίοδο του περιώνυμου σκανδάλου Κοσκωτά, καθώς η στάση του θεωρήθηκε μεσοβέζικη. Μάλιστα, ήταν από τους λίγους που επέμειναν ότι υπάρχει σκάνδαλο. Η θέση του αυτή τον απομονώνει από το κόμμα του.

Τόσο ώστε στις εκλογές του '89 αντιμετώπιζε τον κίνδυνο να μην εκλεγεί βουλευτής στην Α' Πειραιά. Θέλοντας να τον βοηθήσουν, η Μελίνα Μερκούρη και ο Γιώργος Γεννηματάς τον συνοδεύουν στις περιόδους του. Ο ίδιος αναγνωρίζει την υποστήριξη και τη συνδρομή τους, λέγοντας «χωρίς εκείνους θα ήμουν εκτός κοινοβουλίου».

Την ίδια περίοδο παίρνει την πρωτοβουλία, έπειτα από πίεση του Μιχάλη Παπαγιαννάκη, να στείλει γραπτό χαιρετισμό στο ιδρυτικό συνέδριο του Συνασπισμού. Η κίνηση του αυτή εξοργίζει τον Ανδρέα Παπανδρέου. Με εντολή του συγκαλείται το Εκτελεστικό Γραφείο για να τον διαγράψει. Ωστόσο, η διαγραφή του αποτρέπεται μετά τις προσβεστικές παρεμβάσεις του Γεννηματά και του Λαλιώτη. Η μαραθώνια –12ωρη– συνεδρίαση έληξε, αποφασίζοντας μόνο την πολιτική επίπληξή του.

Ασφυξία στο παπανδρεικό ΠΑΣΟΚ

Ο Σημίτης συνεχίζει να σκέφτεται το ενδεχόμενο αποχώρησης από το κόμμα. Στους συνεργάτες του εκμυστηρεύεται ότι ασφυκτιά. «Το ΠΑΣΟΚ ήταν και παραμένει παπανδρεικό».

Δεν είναι τυχαίο ότι δημιουργεί τον Όμιλο Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας (ΟΠΕΚ), στον οποίο συνυπάρχουν πολιτικοί του φίλοι, στελέχη του ΠΑΣΟΚ, αλλά και της Αριστεράς. Την επομένη της ίδρυσής του η «Αυριανή» κυκλοφορεί με οκτασέλιδο τίτλο «Κόμμα Σημίτη», εγκαινιάζοντας τον για υπονόμηση του Ανδρέα. Βιώνοντας ο Σημίτης την πολιτική μοναξιά, υποστηρίζει χαριτολογώντας σε κατ' ιδίαν του συνομιλίες: «Το πρόβλημα της χώρας είναι η έλλειψη συνωμοσιών, ενώ υπάρχουν διαθέσιμες δυνάμεις». Στην πραγματικότητα φαίνεται να πιστεύει αυτό που έλεγε.

Εξ ου και λίγο καιρό μετά πρωτοστάτησε στη συγκρότηση της «φράξιας των τεσσάρων» με τους Θεόδωρο Πάγκαλο, Βάσω Παπανδρέου, Παρασκευά Αυγερινό, προκειμένου να ελέγξουν τη διαδοχή του ΠΑΣΟΚ.

Βομβαρδίστε τα επιτελεία

Σε ένα από τα πολλά γεύματα με οικοδέσποινα τη Βασούλα, ο Πάγκαλος ρίχνει τη βόμβα: προτείνει στους άλλους τρεις συνδαιτυμόνες τον Σημίτη ως διάδοχο του Ανδρέα. Λίγες μέρες μετά, στην Πανελλαδική Συνδιάσκεψη του ΠΑΣΟΚ στο Περιστέρι, ο Σημίτης πετά τον γάντι στον Ανδρέα, λέγοντας ότι τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου δεν είναι υπάλληλοί του, προκαλώντας αμχανία στον πρόεδρο και οργή στους οπαδούς του.

Ο κύβος ερρίφθη. «Βομβαρδίζοντας τα επιτελεία», ο Σημίτης καταγράφεται ως αντίπαλος πόλος. Λειτουργώντας ως αντι-Ανδρέας οργώνει μαζί με τους τρεις συνοδοιπόρους του όλη την Ελλάδα, συγκροτώντας το αποκαλούμενο Δίκτυο Πολιτικής Σκέψης των Τεσσάρων.

Η επόμενη μέρα του ΠΑΣΟΚ βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη. Τις εξελίξεις επιταχύνει η επιδείνωση της υγείας του Ανδρέα και η είσοδός του στο Ωνάσειο. Η χώρα κινείται στους ρυθμούς της Γυναίκα, έχοντας πρωθυπουργείοντα τον Ακν.

Η κοινή γνώμη παρακολουθεί άναυδη τα τεκταινόμενα στο ΠΑΣΟΚ. Ο Ακνς θεωρείται αδιαμφισβήτητος διάδοχος, καθώς ελέγχει πλήρως τον κομματικό μηχανισμό. Ωστόσο ο Σημίτης αρχίζει να κερδίζει πόντους στην κοινωνία. Όταν

τον Γενάρη του '96 συγκαλείται η Κοινοβουλευτική Ομάδα για να εκλέξει πρωθυπουργό κερδίζει με οριακή πλειοψηφία στον δεύτερο γύρο και με την υποστήριξη του Λαλιώτη.

Το δίλημμα και οι μούντζες

Στη συνέχεια προετοιμάζει το κλίμα να αναδειχθεί και πρόεδρος του κόμματος. Ενα εξάμηνο μετά, στο συνέδριο του Ιουνίου, αντιλαμβανόμενος ότι οι κομματικοί μηχανισμοί τον αντιστρατεύονται, θέτει στους 5.000 συνέδρους το εκβιαστικό δίλημμα: «Αν δεν εκλεγώ και πρόεδρος θα παραιτηθώ από την πρωθυπουργία». Οι πασόκοι, αποβλέποντας προφανώς στην κυβερνητική συνέχεια, ξεπέρασαν ενστάσεις, διαφωνίες, μούντζες, αποδοκιμασίες, και τον εξέλεξαν και αρχηγό του κόμματος. Πάντως, πάρα τις δύο αδιαμφισβήτητες νίκες του, ποτέ δεν κατάφερε να γίνει αποδεκτός από το «όλον ΠΑΣΟΚ». Αντιλαμβανόμενος την εσωτερική αμφισβήτηση, και παρά τις διαβεβαιώσεις για το αντίθετο, οδηγεί τη χώρα, μέσα στο κατακαλόκαιρο, σε πρόωρες εκλογές. Τις κερδίζει, πετυχαίνοντας τον στόχο του, να εμβαπτιστεί με τη λαϊκή εντολή.

Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών

Τέσσερα χρόνια μετά, αν και ασθμαίνοντας, κόβει ξανά τον ήμα των εκλογών του 2000. Ωστόσο, βλέποντας ότι οι εκλογές του 2004 δεν θα είχαν αίσια έκβαση, αποφασίζει να αποχωρήσει, δίνοντας το δαχτυλίδι της διαδοχής στον Γιώργο Παπανδρέου. Το δαχτυλίδι αυτό όμως δεν ήταν απλώς θολό, όπως είπε ο Νίκος Παπανδρέου, αλλά έγινε ο βρόχος που τον έπνιξε. Ο Σημίτης είχε την αυταπάτη ότι με τον Γιώργο το ΠΑΣΟΚ θα κέρδιζε τις εκλογές, και ο Καραμανλής θα έχανε την ευκαιρία να αποδομήσει το έργο του. Ωστόσο, λογάριζε χωρίς τον ξενόδοχο, καθώς τη δουλειά αυτή την έκανε το ίδιο καλά και ο ΓΑΠ!

«Εγώ δεν θα χάσω απ' αυτόν τον Καραμανλή»

Πάντως, όσοι μπορούσαν να διαβάσουν έστω και λίγο τις ενδόμυχες σκέψεις του υποστήριζαν ότι ο Σημίτης θεωρούσε προοβλητικό να χάσει τις εκλογές από τον Καραμανλή τον νεότερο. Πιστεύοντας ότι πρέπει να επιλέγουμε ακόμη και τους αντιπάλους μας, είπε σε ανύποπτο χρόνο «εγώ δεν θα χάσω απ' αυτόν τον Καραμανλή». Πολλοί λένε ότι εκτός των άλλων ο Σημίτης είναι και τυχερός άνθρωπος. Και ίσως να μην έχουν άδικο αν σκεφτεί κανείς πως ο βέβαιος διάδοχος του Ανδρέα, Γιώργος Γεννηματάς, έφυγε πολύ νωρίς από τη ζωή. Επίσης, μεγάλη σύμπτωση ήταν και ο θάνατος του ιδρυτή του ΠΑΣΟΚ, στις 23 Ιουνίου του '96, τέσσερις μέρες πριν από το Συνέδριο.

Ανάμεσα στους οραματιστές της Ευρώπης

Την τύχη με το μέρος του είχε και όταν έγινε πρωθυπουργός. Η Ευρωπαϊκή Ένωση των δεκαπέντε χωρών-μελών έτρεχε τότε με μεγάλες ταχύτητες, προωθώντας βήμα βήμα το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Ήταν η περίοδος των ηγετών με όραμα για την Ευρώπη και των δεκατριών κεντροαριστερών κυβερνήσεων.

Οι δεξιοί Κολ και Σιράκ, μαζί με τους Μπλερ, Ντ' Αλέμα, Κλίμα, Γκουτιέρρες, αλλά και τον Σρέντερ, έβαζαν τα θεμέλια της νομισματικής ενοποίησης. Ο Σημίτης θέτοντας ως εθνικό στόχο την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ, εστίασε όλες τις προσπάθειες των κυβερνήσεων του στην επίτευξή του. Διατηρώντας ισχυρές προσβάσεις στις πολιτικές ελίτ της Ευρώπης, κατάφερε να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό κλίμα για τη χώρα μας. Σε αυτό, βεβαίως, συνέβαλαν και οι σχετικά καλές οικονομικές επιδόσεις.

Το μετέωρο βήμα του Εκσυγχρονισμού

Για τον πρώην πρωθυπουργό η ΟΝΕ ήταν ο προορισμός της Ελλάδας και η προϋπόθεση για να βγει από την υπανάπτυξη. Ο Εκσυγχρονισμός, η πολιτική του σημαία από τα τέλη της δεκαετίας του '80, ήταν για τον Σημίτη κάτι αντίστοιχο με την Αλλαγή, καθώς εξέφραζε τις ανάγκες και τις απαιτήσεις εκείνης της περιόδου. Το πρόβλημα ωστόσο, τόσο με την Αλλαγή όσο και με τον Εκσυγχρονισμό, ήταν ότι εξέθρεψαν ένα πολιτικό σύστημα καθεστωτικό, που κύριο στόχο είχε τη διαίωξη της εξουσίας του, ενώ πολλές φορές έγινε συνώνυμο της διαφθοράς.

Μπορεί ο πρώην πρωθυπουργός να υπερηφανεύεται για τη

συμμετοχή της χώρας στην ΟΝΕ και να τη θεωρεί ισοδύναμη με αυτήν της ένταξης στην ΕΟΚ το 1981, όμως το βέβαιο είναι ότι το εγχείρημα αυτό έμεινε μετέωρο.

Το συνολικό του έργο θα κριθεί σε βάθος χρόνου. Στα θετικά, ωστόσο, της διακυβέρνησής του καταγράφονται τα μεγάλα έργα υποδομής που άλλαξαν την όψη της Ελλάδας (Μετρό, Αττική Οδός, Αεροδρόμιο «Ελ. Βενιζέλος», Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου), η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση – κάτι που αρχικά έμοιαζε με όνειρο θερινής νυχτός – αλλά και η ενίσχυση της διεθνούς θέσης της χώρας. Κατά κοινή ομολογία διαχειρίστηκε άψογα, εν μέσω αμερικανικής εισβολής στο Ιράκ, την ελληνική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία ολοκληρώθηκε με την υπογραφή της διεύρυνσης της Κοινότητας με άλλες 10 χώρες, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος.

Ωστόσο, το έργο αυτό φαίνεται να σκιάζεται από τα φαινόμενα διαφθοράς, αλλά και από το πάρτι εκατομμυρίων των Ολυμπιακών Αγώνων. Για να θυμηθούμε, ωστόσο, και τον Θεόδωρο Πάγκαλο: «Όταν σε μια χώρα υπάρχει ανάπτυξη είναι φυσικό να πολλαπλασιάζονται και οι εστίες διαφθοράς». Βέβαια, δεν είναι λίγοι εκείνοι οι εκσυγχρονιστές που πιστεύουν πως, ως προτεστάντς, ο Σημίτης θα όφειλε να προστατεύσει την κυβερνητική του θητεία τόσο από τα κρούσματα διαφθοράς και διαπλοκής όσο και από την επιχειρούμενη καταστροφάντησή της από «φίλους» και αντιπάλους.

Ψήγματα αυτοκριτικής

Στο βιβλίο του, πάντως, ο πρώην πρωθυπουργός αναφέρει ότι ενώ η ένταξη στην ΟΝΕ απαιτούσε συνεχείς μεταρρυθμίσεις για την προσαρμογή της χώρας στο νέο περιβάλλον, οι πολιτικές και κοινωνικές ηγεσίες είτε ακολούθησαν μια ανεπαρκή πολιτική προσαρμογής είτε αντιτάχθηκαν σε αυτές τις μεταρρυθμίσεις. Αυτό θα μπορούσε να εκληφθεί και ως ένα ψήγμα αυτοκριτικής αν θυμηθούμε την αναδίπλωση του ίδιου στη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος, που άφηνε έκθετο τον στενό του συνεργάτη, υπουργό Εργασίας, Τάσο Γιαννίτση.

Το πολιτικό έγκλημα της απογραφής

Ιδιαίτερα επικριτικός είναι απέναντι στους δύο γόνους, Καραμανλή – Παπανδρέου. Πιστεύει ότι ο Κώστας Καραμανλής προκειμένου να αναδειχθεί πρωθυπουργός ακολούθησε μια λαϊκίστικη πολιτική, με μεγάλες δόσεις σκανδαλολογίας και μαύρης προπαγάνδας (βλέπε τραβεστί οικονομία, αρχιερέας της διαπλοκής κ.λ.π.) Μεγάλο πολιτικό έγκλημα θεωρεί και την απογραφή που έγινε για λόγους προσωπικού και κομματικού συμφέροντος, όπως πιστεύει, αδιαφορώντας για τις καταστροφικές συνέπειες που είχε για τη χώρα.

Η εκδίκηση είναι ένα πιάτο που τρώγεται κρύο

Τον Γιώργο Παπανδρέου τον εγκαλεί για πολιτική ελαφρότητα, ενώ αποδίδει την κατάρρευσή του στην ανεπίτρεπτη επιπολαιότητα της πρότασής του για δημοψήφισμα. Κατά τη γνώμη του η κυβέρνησή του εκτροχίασε την Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εμφανίζοντάς την ως μια χώρα που αναζητεί συμμάχους εκτός Ευρώπης. Στερούμενη πολιτικής αλλά και διαπραγματευτικής ικανότητας υπέγραψε το μνημόνιο, το οποίο χαρακτηρίζει φάρμακο με επικίνδυνες παρενέργειες, που αγνοήθηκαν πλήρως. Παρακολουθώντας τον Σημίτη να αποδομεί πλήρως την κυβέρνηση του ΓΑΠ και να αποτελειώνει πολιτικά τον ίδιο, δεν μπορείς να μη σκεφτείς πως «η εκδίκηση είναι ένα πιάτο που τρώγεται κρύο».

Τα εύσημα στην κυβέρνηση Σαμαρά

Αντίθετα, δεν διστάζει να δώσει εύσημα στην κυβέρνηση Σαμαρά η οποία – όπως λέει – έδειξε από την πρώτη στιγμή αποφασιστικότητα, επανασυνδέοντας τις σχέσεις μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ταυτόχρονα, όμως, υποστηρίζει πως ο δρόμος για την επίλυση των προβλημάτων

θα είναι μακρύς. Αν και στους συνομιλητές του δεν κρύβει ότι η τρικομματική κυβέρνηση είναι εύθραυστη εξαιτίας των εσωκομματικών προβλημάτων του ΠΑΣΟΚ, αλλά και της αδυναμίας της ΔΗΜ.ΑΡ. να ξεπεράσει τις ταλαντεύσεις και τις αναστολές της, ο Σημίτης θεωρεί ότι δεν υπάρχει άλλη λύση πέρα από τη συστράτευση των δυνάμεων με ευρωπαϊκό προσανατολισμό.

